

Kukaiņu piekūns Latvijā ir regulārs, tomēr salīdzinoši rets caurceļotājs. Dažkārt vasaras beigās un rudenī tiek novērota invāzija, kad, pārsvarā jaunie putni, ierodas būtiski lielākā skaitā nekā citus gadus. 2019. gadā tā bija līdz šim spēcīgākā, un augusta beigās un septembrī visā Latvijas teritorijā novēroto piekūnu kopskaits bija ne mazāks par 1500 (*putni.lv* apkopojums). Visspilgtāk tas bija novērojams Kolkā, kur invāzijas sākumā augustā dienas laikā pārvietojās vairāki simti kukaiņu piekūnu, sasniedzot pat 700–1200 ziņotus putnus 28. augustā¹. Tas ir daudzkārt lielāks skaits nekā jebkurā citā aprakstītajā invāzijā; līdz šim gadam lielākais vienā dienā fiksētais skaits bija ap 70 putni 1979. gadā (*putni.lv*; Viksne, 1981). 2019. gada invāzija aptvēra visu Latvijas teritoriju, un kopā portālā *dabasdati.lv* ir uzkrāti 172 kukaiņu piekūnu novērojumi viena mēneša laikā no 27. augusta līdz 26. septembrim. Savukārt 4. septembrī Vija Sileviča *dabasdati.lv* iezīņoja pie Ģipkas novēroto kukaiņu piekūnu ar dzeltenu gredzenu T48, kurš gredzenots šogad kā mazulis Ungārijas dienvidu daļā. Kukaiņu piekūnu invāzija 2019. gadā novērota arī citās reģiona valstīs.

PD redakcija

¹ <https://dabasdati.lv/lv/observation/nj20dub55dlea66hpbq22mmr07/>

Foto: Ilze Priedniece

Visu laiku iespaidīgākā kukaiņu piekūnu invāzija Latvijā

ILZE PRIEDNIECE,
ilze.priedniece@lu.lv

27. augusta pievakarē Kolkā pie Vecās skolas (LU Bioloģijas fakultātes prakses bāzes) Ilze Priedniece pamanīja lielo ķīru baru, kas ķersta kukaiņus virs mežmalas un pļavas. Pirms sešiem vakarā “spietotāju” barā tika ieraudzīti pirmie, bet vēlāk jau ap 50–70 kukaiņu piekūni.

Taču interesantākais atklājās nākamās dienas pēcpusdienā – izrādījās, ka iespaidīga piekūnu straume gar Baltijas jūras piekrasti dodas Kolkasraga virzienā un pēc tam tālāk jūrā. 10 minūšu laikā (16.05–16.15) Jānis Priednieks saskaitīja apmēram 100 īpatņus, kas pie raga ielido jūrā,

nedaudz vēlāk (16.31–16.46), ejot no Kolkasraga gar Baltijas jūru līdz tornim, – vēl ap 100 preti lidojošus putnus. Pa to laiku Ilze, vēloties piekūnus fotografēt, bija uzkāpusi tornī, taču, apjaušot notikuma nozīmīgumu, nolēma tos skaitīt. Jāpiebilst, ka šie lielā ātrumā garām lidojošie putni bija nepateicīgāks objekts fotografēšanai kā tie, kas barojās vai bija apmetušies koku galotnēs. 20 minūšu laikā (16.40–17.00) starp torni un jūru tika saskaitīti 97 migrējoši putni. Taču izrādījās, ka arī otrpus tornim (jādomā, līdz pat šosejai vai vēl tālāk) plūda piekūnu straume, tāpēc tika pieņemts lēmums doties

skaitīt uz Kolkasraga, kur visi putni sakoncentrējās vairāk. Tomēr ap to laiku migrācija jau apsīka – jūrā ielidoja tikai uz pirkstiem saskaitāms piekūnu daudzums.

Pēc šīs uzskaites ap 18.00–19.00 liela šajā jūras krastā palikušo piekūnu koncentrācija tika novērota mežā pie Kolkasraga un liča krastā. Sausās priežu galotnēs katrā sēdēja pat pārdesmit piekūni, pa 1–2 bija apmetušies arī zaļu priežu galotnēs. Piekūni savstarpēji sasaucās, pārlietoja no vienas galotnes uz otru, un to daudzums bija grūti novērtējams. Vēlāk vakarā piekūni tika novēroti

barojamies Ūšu pļavās, pie jūras un virs šosejas. Ņemot vērā iepriekš šajā dienā migrācijā uzskaitītos, Jānis Priednieks pieļauj, ka caur Kolkasraga apkārtni varētu būt izlidojuši aptuveni 700–1200 putni.

Iepriekš minētie 28. augusta skaitļi ir vairāk vai mazāk precīzi, taču nākamajā dienā (29. augustā) tika veikta ilgāka precīza uzskaitē pie raga, kad no 7.31 līdz 12.15, kad sāka lit un migrācija beidzās, Jānis saskaitīja 410 jūrā 40–60 grādu (apmēram ZA) virzienā ielidojošus piekūnus. Skaitīti tika tikai tie putni, kas ielidoja jūrā un neatgriezās. Daļa putnu lidoja jūrā no Baltijas jūras krasta un bija uz redzamības robežas, iespējams, arī tālāk – tātad skaits varēja būt lielāks. Tā kā šajā dienā novērotā maksimālā migrācijas intensitāte (111 putni 30 minūtēs) bija zemāka par iepriekšējā dienā novēroto (100 putni 10 minūtēs), iepriekšējās dienas skaita vērtējums varētu būt ticams, ja ne vēl mazāks par patieso.

Diemžēl nav uzskaites datu par kukaiņu piekūnu skaitu pie Kolkasraga nākamajās dienās, toties sāka pienākt ziņojumi no dažādām citām Latvijas vietām. Starp daudzskaitlīgākajiem novērojumiem jāmin šie: Rītvars Rekmanis 29. augustā Sakas pagastā novēroja 30 kukaiņu piekū-

Foto: Ilze Priedniece

nus; Ieva Mārdega tajā pašā dienā Eimuru laukos – 20–25 no rīta un 50–60 vakarā; Jānis Ūze 29. augustā Dundagas novadā pie Cirstēm – 46 no viena punkta; Kristaps Liepa 30. augustā Eimuru laukos 52; Vladimirs un Edgars Smislovs 30. augustā pie Babītes ezera vismaz 50; Māris Jaunzemis un Ainars Mankus 1. septembrī Dundagas novadā pie Ildzeres 23. Pēdējais kukaiņu piekūns šoruden tika novērots 26. septembrī (pēc *dabasdati.lv*).

Literatūra

Vīksne J. 1981. Kukaiņu piekūna – *Falco vespertinus* L. – invāzija 1979. gadā. *Retie augi un dzīvnieki*: 36-40.

Foto: Ilze Priedniece

Foto: Ilze Priedniece

Foto: Jānis Priednieks

Summary

Largest ever influx of Red-footed Falcons in Latvia /Ilze Priedniece/

The Red-footed Falcon *Falco vespertinus* is a regular but scarce migrant in Latvia, usually young birds at the end of summer. However, in August 2019 the biggest influx of this species ever in Latvia was observed. 700-1200 birds were reported on August 28 at Cape Kolka by Ilze Priedniece and Janis Priednieks. The birds were migrating along the Gulf of Riga coast and flying out to sea. Large numbers of birds – up to 60 individuals – were also observed elsewhere in Latvia from August 29 to September 1. Red-footed falcons in smaller numbers were observed in the whole country until the end of September.